

 la Kullanım Bozukluklar? Tanımlama Testi-Geni letilmi?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026).  la Kullanım Bozukluklar? Tanımlama Testi-Geni letilmi?. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=23186>

Özet

?laç Kullan?m Bozukluklar? Tan?mlama Testi-Geni?letilmi? (DUDIT-E), alkol d???ndaki uyu?turucu maddelerin kullan?m?na ba?l? ortaya ç?kan sorunlar?n ciddiyetini ve **?laç Kullan?m Bozukluklar?** riskini h?zl? ve etkili bir ?ekilde taramak amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçtır. Bu giri?, C. Evren, G. Umut ve arkada?lar? taraf?ndan 2017 y?l?nda gerçekte?irilen ve arac?n Türkçe adaptasyonunu (Türkçe DUDIT-E) konu alan çal??maya dayanmaktadır.

Uyarlama çal??mas?, denetimli serbestlik alt?nda bulunan **madde ba??ml?s?** yeti?kinler üzerinde yürütülmü?tür. Elde edilen bulgular, Türkçe DUDIT-E'nin orijinal ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü korudu?unu ve Türk popülasyonunda da geçerli ve güvenilir bir tarama ve de?erlendirme arac? olarak kullan?labilece?ini göstermi?tir. Ölçek, klinik ve adli ortamlarda madde kullan?m bozukluklar?n?n erken tespiti ve müdahale planlamas? için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

DUDIT-E, ?laç Kullan?m Bozukluklar?, Madde Ba??ml?l???, **DUDIT-E**, Uyarlama, Psikometrik Özellikler, Tarama Arac?, Denetimli Serbestlik.

Yazarlar

Cuneyt Evren, Gamze Umut, Murat Bozkurt, Bilge Evren, Huseyin Yilmaz.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerde alkol d???ndaki maddelerin kullan?m?na ba?l? olarak geli?en sorunlar?n ?iddetini ve ba??ml?l?k düzeyini tespit etmektir. Orijinal **DUDIT-E**, özellikle sa?l?k hizmetleri ve adli t?p ortamlar?nda yüksek riskli kullan?c?lar? h?zl?ca belirlemek için tasarlanm??tır. Bu araç, sadece kullan?m s?kl??n? de?il, ayn? zamanda kullan?m?n neden oldu?u sosyal, yasal ve sa?l?kla ilgili olumsuz sonuçlar? da kapsaml? bir ?ekilde de?erlendirir.

Türkçe versiyonunun uyarlanma amac? ise, bu uluslararası geçerlili?i kan?tlanm?? arac?n Türk kültür ve diline özgü geçerlik ve güvenilirlik kan?tlar?n? sunarak, Türkiye'deki klinik uygulamalara kazandırm?sdır. Çal??ma, özellikle denetimli serbestlik gibi özel bir klinik popülasyonda ölçe?in i?lerli?ini ve ay?rt edici gücünü do?rulamay? hedeflemiştir.

Yap?

?laç Kullan?m Bozukluklar? Tan?mlama Testi-Geni?letilmi?, madde kullan?m bozukluklar?n?n ciddiyetini ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Ölçek maddeleri, genellikle son 12 ay içerisindeki kullan?m örüntülerini, tolerans geli?imini, yoksunluk belirtilerini, kullan?m üzerindeki

kontrol kayb?n? ve madde kullan?m?na ba?l? yasal veya sosyal sorunlar? sorgular.

Bu yap?, genellikle Amerikan Psikiyatri Birli?i'nin yay?mlad??? **DSM-5** kriterlerinde belirtilen Madde Kullan?m Bozuklu?u semptomlar?yla yak?ndan ili?kilidir. Ölçek, bireyin sadece riskli kullan?m seviyesinde mi yoksa ba???ml?l?k seviyesinde mi oldu?unu belirlemede yard?mc? olan kesme puanlar?na sahiptir.

Geçerlik

Evren ve arkada?lar?n?n (2017) çal???mas?, Türkçe DUDIT-E'nin "Psikometrik Özellikleri" ba?l??? alt?nda geçerlik kan?tlar?n? ara?t?rm???r. Uyarlama çal???mas?nda, yap? geçerli?i (faktör analizi sonuçlar?) ve e? zamanl? geçerlik (di?er ba???ml?l?k de?erlendirme araçlar?yla korelasyon) gibi temel geçerlik türlerinin incelendi?i varsay?lmaktad?r.

Özellikle denetimli serbestlik alt?ndaki yeti?kinler gibi klinik bir örneklemede yap?lan bu çal???ma, ölçe?in klinik olarak anlaml? sonuçlar üretti?ini ve madde ba???ml?l??? tan?s? alm?? bireyleri, riskli kullan?c? veya sa?l?kl? bireylerden ay?rt etme yetene?ine sahip oldu?unu göstermi?tir. Bu durum, Türkçe DUDIT-E'nin Türk popölasyonunda **psikometrik** aç?dan sa?lam temellere sahip oldu?unu destekler.

Güvenirlik

Güvenirlik analizleri, ölçe?in tutarl? ve kararl? ölçümler yapma yetene?ini de?erlendirir. Türkçe DUDIT-E uyarlama çal???mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?s?n?n (Cronbach Alfa) yüksek oldu?u bildirilmelidir. Yüksek alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? temel yap?y? ölçmede homojen oldu?unu gösterir.

Uyarlama makalesi (Evren ve ark., 2017), testin güvenilirlik verilerini sunarak, özellikle denetimli serbestlik popölasyonunda ölçek puanlar?n?n zaman içinde veya maddeler aras?nda tutarl? kald???n? kan?tlam???r. Bu, ölçe?in hem tarama hem de tedavi takibi amaçlar? için güvenilir bir araç oldu?unu i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

DUDIT-E, madde kullan?m bozuklu?unun ciddiyetini ölçtü?ü için genellikle tek faktörlü bir yap?ya e?ilimlidir, ancak baz? çal???malarda kullan?m s?kl??? ve ba???ml?l?k semptomlar? olarak iki faktörlü çözümler de bulunmu?tur. Evren ve arkada?lar?n?n uyarlama çal???mas?, Türkçe versiyonunun yap?sal geçerli?ini test etmek amac?yla Faktör Analizi yöntemini kullanm???r.

Bu analizler, orijinal ölçe?in teorik yap?s?n?n Türk örnekleminde de do?ruland???n? ve ölçek maddelerinin beklenen faktörlere yüklendi?ini ortaya koymu?tur. Bu yap?sal do?rulama, ölçe?in

kültürel adaptasyon sürecinin ba?ar?l? oldu?unu ve puanlama sisteminin geçerli bir temele dayand???n? teyit eder.

Araç Bilgileri

Test Type: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Questionnaire), Çoklu yan?t seçenekli derecelendirme.

Language Available: Türkçe (Turkish). Orijinal versiyon ?ngilizce ve çe?itli ?skandinav dillerinde mevcuttur.

Population Group: Yeti?kinler (Adults)

Age Group: 18 ya? ve üzeri

Population Details: Denetimli serbestlik alt?nda bulunan madde ba??ml?s? yeti?kinler üzerinde valide edilmi?tir.

Test Methodology: Bireylerin son 12 ay içerisindeki madde kullan?m? ve buna ba?l? sorunlar? derecelendirmesi istenir. Puanlama, kullan?m?n ciddiyetini gösterir ve risk düzeyini belirleyen kesme puanlar? mevcuttur.

Anahtar Kelimeler

Ba??ml?l?k ?iddeti, Klinik De?erlendirme, Yasal Sorunlar, **Psikometrik Özellikler**, Uyu?turucu Madde Kullan?m?, Risk Taramas?.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanmad? (Not Provided)

Affiliation Email addresses: cuneytevren@yahoo.com (Sorumlu Yazar)

Correspondence Address: Sa?lanmad? (Not Provided)

?zinler, Ücretler ve Test Y?l?

Test Y?l? (Uyarlama): 2017

?zinler ve Ücretler: Ölçe?in kullan?m? için telif hakk? ve izinler, sorumlu yazar Dr. Cuneyt Evren veya orijinal ölçe?i geli?tiren kurum ile ileti?ime geçilerek belirlenmelidir. Akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?mlar için ?artlar de?i?kenlik gösterebilir.

PDF Erişimi: Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[drug-use-disorders-identification-test-extended-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Evren, C., Umut, G., Bozkurt, M., Evren, B. & Yilmaz, H. (2017). Psychometric Properties of The Turkish Version of Drug Use Disorders Identification Test-Extended (Turkish DUDIT-E) in Substance-Dependent Adults Under Probation. *Psychiatry and Clinical Psychopharmacology*, 27 (1), 70-75. DOI: 10.1080/24750573.2017.1293240.

Makalenin orijinal bağlantısı: [tandfonline.com](#)

İlaç Kullanım Bozuklukları Tanımlama Testi-Geniştirilmi Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte yer almamaktadır ve gizlilik veya telif hakkı kısıtlamaları nedeniyle burada sunulmamaktadır. Maddelerin tam metnine erişim için ilgili yayınlara veya sorumlu yazara başvurulması gerekmektedir.